

I 1919. a. 576

Kristuse Kohtujärg

ja

Surnute ülestõusmine.

Motto: Jeesus ütles: „Mina olen ülestõusmine ja elu; kes minu sisse usub, see peab elama, ehk tema küll sureb! (Johann. 11, 25.)

Uue Jerusalemma II. aune.

Ühe suure mitmetarva wärwidega pildiga.

Tallinnas.

Trükitud G. Mathiesen'i tirjadega.

1887.

SIG. SOC. STUD.
+ ESTONORUM.
L. PATENS.

Къ напечатанію сего со стороны С.-Петербургской Еван-
гелнческо-Лютеранской Консисторіи препятствій не имѣется.

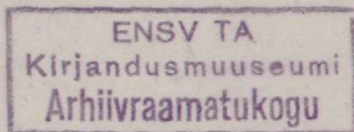
С. Петербургъ, 21-го Октября 1887 года.

Генераль-Суперинтендентъ К. Лаландъ.

(М. П.) № 3158.

Секр. Г. ф. Самсонъ.

Дозволено Цензурою. — Дерптъ, 11. Ноября 1887 г.

32680

Johann. ilm. 22, 12. 13.

Waata, ma tulen pea, ja mu palk on
minuga, igaihe kätte tasuda, nõnda kui tema
tegu on. Mina olen A ja D, Alguš ja
Dts, esimene ja wiimne.

Wiisil: „Walwage!“ meid hüüab Looja.

Kui see päew saab jõudma kätte,
Mil Jumal nõuab kohtu ette
Kõik surnud ja ka elavad.
Siis saab hüütud: Inimesed!
Nüüd tõuske wanad, noorukesed,
Kes iial hauas magavad.
Surm on nüüd mõõda läin'd,
Mis teie maa peal näin'd.
Halleluja!
Nüüd ärkage,
Ja tõttage,
Sest et ju wiimne päew on käes.

Maa ja meri wärisewad,
Ja kõik, kes wagad, taewa lähwad,
Sest uueks eluks tõuswad need.
Lunastaja saadab walgust,
Ja annab neile kindlat julgust,
Neid wiitwad sinna Tema teed.
Ta nende walguš on,
Ta käes on auu kroon.

Hosianna!

Nüüd rõõmuga

Nad võtavad ka

Ta Isa riiki pärida.

Oh mis rõõm, kui saame sinna,

Siit hädaorust taeva minna,

Kus õnnistus on lõpmata;

Jeesus võtab seda anda,

Ja meie saame Teda tunda,

Ja elame siis Temaga.

Mis film ei ole näin'd,

Ei südamesse läin'd,

Seda rõõmu

Siis tunneme

Ja maitseme;

Ja igavest ei lõpe see.

Hirmjast põleb Tema wiha,

Saab see, kes kuri, kohut näha,

Ja põrgo hauda lükatud.

Olge aga rõõmsad, wagad,

Sest teie ammu Jeesu tutvad,

Teil taeva rõõm on valmistud.

Ei Jeesus teie peal,

Siis mõista kohut seal:

Ta teid peastis —

Oh mõtelge,

Kui õnnis see:

Kes võitleb, sel auu = kroon on käes.

Patused, oh tõuske unest,

Sest teie kätte jõuab nopest

Surm, ja mis pärast surma on!

Surm on pandud teie ette,

Ja elu antud teie kätte,

Oh ärkage, et aeg weel on!

Suur Jumal hüüab teid,

Kes selgest tunneb meid:

Höelad, kartke!

Mis ütleb Ta,

See sünnib ka:

Ta tuleb kohut pidama.

Wõtkem Jesu wastu minna,

Ja jeda wõtkem täna teha,

Sest Tema päew on ukse ees.

Külab saame jeda näha,

Et arm kõik wõtab uueks teha, —

Siis pole surma meite sees.

Siis elu, õnnistus

On meie pärandus.

Aamen, Aamen!

Hing walmista

Seks ennast ka,

Ja laula nüüd: Halleluja!

Tunnistus 2. Kor. 5, 10.

„Sest meie peame kõik awalikuks saama
Kristuse kohtujärje ees, et igaiks peab jeda
mööda saama, kui tema ihus on teinud, olgu
hea ehk kuri.“

Armsjad wennad ja õed!

Enne seda, kui meie „Kristuse kohtujärke“ lähemalt tundma õpime, on kõigiti tähtjas, et Jumala laste olekut ja nende pattude kohta käiwat kohtu tähele wõtame panna. See on õndsaks tegetw tõsibus, et kes Kristuse sisse usub, kõigest käsu needmisest ja kohtu hukkamõistmisest lahti on, ja meie Issand ise ütleb selle kohta nõnda: „Kes minu sõna kuuleb, ja usub seda, kes mind on läkitanud, sel on igawene elu, ja see ei tule mitte kohtu alla.“ (Johann. 8, 24.) Ja Apostel ütleb Rooma raam. 8, 1: „Seepärast ei mõisteta nüüd mitte neid hukka, kes Jesuse Kristuse sees on.“

Usklikkude kohus nende pattude pärast on mõõdas. Jumala Poeg, meie õnnistegija Jesus Kristus, kes meie eest kahetsateistkümnne saja aasta eest, kui meie wahemees risti külges suri, ja meie patu nuhtlust ja käsu needmist kandis, on meid kohtust ja patu nuhtlusest peastnud, nõnda et iga usklik wõib öelda: „Mina olen Kristusega risti löödud, ja elan nüüd Temaga!“ Meie oleme Temaga surunud, Temaga ülesäratatud ja peame Temaga ka äraseletatud saama; sellepärast ei ole wõimalik, et Jumala kohus pattude üle iialgi meie, Tema laste peale tuleks; sest õnnistegija Jesus Kristus on ise meie eest juba kohtus käinud ja meie wõlga äramaksnnd. Paul Gerhardt laulab sest asjast nende sõnadega:

(Wiisil: Ma tahan jätta maha.)

„Mu Jeesus on mind peastnud,
Kui olin hukka läin'd,
Mu veri-punast pattu
Ja lume-walgets tein'd.
Ma kiidan seda armu,
Ja loodan julgeste,
Ei tunne kohtu hirmu,
Et ma küll patune.“

Ei wõi mind hukka mõista
Mu rasked patu süüid,
Ja põrgu tule panen
Ma üsna naeruks nüüd;
Ei karda kohtu mõistmist,
Ei muudki hirmutust;
Mu Jeesuke mind kaitseb,
Kes on täis armastust.

Ja meie wõime ka Tsinsendorwiga öelda:

„Kristuse veri, õigus ka,
Kes minu auu-kruub on, et ma
Ses kõlban Jumalale nüüd,
Ja kui ma taewa lähen siit,
Ehk tulen kohtu ette ma,
Ei ükski julge kaewata;
Ma olen andeksandmist saan'd, —
Tall on mu wõlad kautand.“

Nõnda laulsiwad tõsised ja ustawad usutun-
nistajad, ja ei läinud seega mitte Jumala tõe
sõnast kõrwale, waid otse niisamuti, kui Jeesus
ise ütleb: „Kemad ei tule mitte kohtu
alla.“ (Joh. 5, 24.)

Uga see asi, et meie kohtust ja patu nuhtlu-
sest lahti oleme, ei anna meile sugugi põhjust

seda mõelda, et meie mitte üksford Kristuse kohtujärje ette ei pea tulema oma tegude pärast.

Meie tunnistuse sõna ütleb, „et meie peame kõik awalikuks saama Kristuse kohtujärje ees, et igauks peab seda mööda saama, kui tema ihus on teinud, olgu hea ehk kuri.“ (2. Kor. 5, 10.) „Sest seks on Kristus ka surunud ja ülestõusnud, ja jälle elawaks saanud, et Tema nii hästi surmude, kui elawate üle pidi Issand olema. Meie paneme nüüd tähele

I. Seda ahastust ja hirmu, mis usmata inimestel wiimsel kohtupäewal Kristuse kohtujärje ees jaab olema ja

II. Wagade rõõmu ja õnnistust.

1) Mitmed inimesed on selle poolest veel kahewahel, et kas surmude ülestõusmine ja wiimne kohus just nõnda saab tulema, kuidas kiri kuulutab. — Kes selle poolest veel kahewahel on, sellel ei olegi usku. Sest kes Jesuse Kristuse, Jumala ainu Poja enese sõna ei usu, mis ta siis veel peaks uskuma? See püha suu, kes iialgi ei ole waletanud, ütles ju ise: „Taewas ja maa lähewad hukka, aga minu sõnad ei lähe mitte hukka.“ (Matt. 24, 35.) Meie ristiniimesed

teame ja usume, et Kristus on furnuist ülestõusnud, siis teame ja usume Tema sõna järele, et ka meie saame wiimsel päewal ülestõusma ja „Kristuse kohtujärje ees awalikuks saama, et igaüks peab seda mööda saama, kui tema ihus on teinud, olgu hea ehk kuri.“ Usmata meel wõib selle poolest küll kahewahel olla, ja seda mitte tõeks pidada, aga rahule ei wõi ta süda selle mõtte juures ometi mitte jääda. Tõsine ristiinimene peab seda Jesuse õpetust täieste tõeks ja usub et ta oma ülestõusnud Jesust üksford saab nägema, ja tema kohtujärje ees awalikuks saama. Aga mis see usmata siis tahab mõtelda, ehk ütelda, kui ta juba Selle kohtujärje ees peab seisma ja aru tegema kõige oma mõtete, sõnade ja tegude üle. Oh kui hirmus raske saab see olema!! Kesk ristirahwa hulgas on, paragu, neid palju, kes küll Jesuse armuõpetust lapsest saadik on kuulnud, ja jumaliku tõtt pühast kirjast küll tundwad ja teadwad, aga nad ei wõta mitte waewaks seda tõe õpetust sügawamalt ja hoolega läbi katsuda; nad on seks kas wäga uhked ehk wäga halbid, et nad püha kirja õpetust suurema hoolega läbi katsusiwad; nad arwawad seda ilmaaegsiks ajawiiteks.

Jumala sõna ja armuõpetust nimetawad nemad inimestest wäljaarwatud tarkuseks, ehk ka koguni paljaks pettuseks. Jesuse elust ja äralunastamisest räägiwad nemad kõigisugusid wõderiti ja wale arwamisi, et Jesuse elu, kannatamine, surm,

ülestõusmine ja taevaminemine peatvad aga paljad inimestest wäljamõeldud luuletused olema, ja Tema jälle tulemist wiimisel päewal ütlevad nemad rumalate inimeste hirmutamiseks wäljaarwatud olewat, ja seega teutawad nemad Jumalat ja Tema püha sõna. Oh, kui nad üksford seda meest peatwad nägema eneste peale kohut mõistma, keda nad aga paljaks tühiseks inimeseks pidasiwad; ja nad saawad ka nägema, kui suurt armu palka need usklikud, keda nad siin ilmas põlgasiwad ja tiutasiwad, seal oma Issanda käest saawad. — Oh peaks ometi iga uskmata selle koha peal ühe tõsise filmapilgu kinni pidama. Oh mis hirmus suur kahju ja häda saab see siis olema, kui näewad, et ise oma õnnistuse on arapõlganud. Kõõud peatwad nad sellesama kohtumõistja kätte langema, kelle jumalikku auu ja olemist nemad siin oliwad tiutanud ja hirwitanud. Oh misjuguse hirmu kisaga saawad nemad hüüdma: „Mäed langege meie peale ja mäekingud, katke meid, ja pange meid warjule selle pale eest, kes auujärje peal istub, ja Talle wiha eest.“ (Lut. 23, 30. Jlm. 6, 16.) Ja oh misjuguse hirmuga saawad nemad seal seisma, ja oma kohut ootama, et ei mäed ega mäekingud ei wõi neid Tema selle õige nuhtleja wiha eest warjata ega katta!

Aga mis ifesugune lugu on jälle nendega, kes ristiiinimese wiisi näitawad elawat, kes ka Jesust wastu wõtawad ja Teda tunnistawad, et Ta nende eest furnud ja ülestõusnud on, aga nemad

jääwad meelega niisuguste pattude fisse, mis just Tema sõna wastu on, ja lootwad fiiisgi üksford wiimsel kohtupäewal õndsaks saada. Aga kui nad nüüd näewad Jefust kohut mõistma tulewat ja kui raamatud lahti tehakse, kus nende teud on üleskirjutatud ja need sõnad kohtumõistja suust kuuldaakse, mis nad siin juba nii mitu ford ilma kasuta on kuulnud, nagu: „Oh eks teie ei tea, et ülekohtused ei pea mitte Jumala riiki pärima? Urge ekfige mitte, ei hoorapidajad, ega wõera jumala teendrid, ei abielu ärarikkujad, ega salaja ropud, ega poiste naerjad, ei wargad, ega ahned, ei joodikud, ei laitjad, ega riisujad ei pea Jumala riiki pärima.“ (1. Kor. 6, 9. 10.) Ja jälle: „Aga awalikud on liha teud, mis on needfinatsed: abielu rikkumine, hoorus, roojus, kii-
malus, wõera jumala teenistus, nõidus, waen, riid, kade, wiha, wiha-
stelemised, riidlemised, lak-
kumised, segased õpetused, kadetus, tapmised, liig
joomine, prassimine, ja mis nende sarnatsed on, kellest mina teile ka enne olen ütelnud, et need, kes niisugust teewad, ei pea mitte Jumala riiki pärima.“ (Galat. 5, 19—21.) Ja jälle: „Aga õues on koerad, ja nõiad, ja hoorapidajad, ja tapjad, ja wõera jumala teendrid, ja kõik, kes walet armastawad ja teewad.“ (Slm. 22, 15.) Ja kui nüüd nende ülesärfanud südametunnistus nende sees hüüab: „Sina oled see surma mees!“ Oh kuidas saawatw nemad fiiis oma endise hirmsa patu julguse üle äraehmatama ja hirmsa ahastuse

ja kurivastuse sisse langema! Nende oma südametunnistus saab siis veel Jesuse kohut nende üle finnitama: „Sina oled küll Issand Issand öölnud, aga mitte Jumala tahtmist teinud; sa oled küll armuõpetust teadnud ja tunnistanud, aga mitte selle järel elanud; sa oled küll Jumala sõna kuulnud, aga mitte selle järel teinud; sa oled küll minu surma ja ülestõusmist uskunud, aga ennast seega omas pattudes ja kurjuses veel toetanud; sa oled küll minu püha õhtusöömaaega wastuvõtnud, aga seda julgemine pärast uueste ikka jälle pattu teinud, ilma sellest hoolimata, et ilma pühitsemata ei saa mitte Issandat näha, ega tema riiki pärida. Tagane minust ära, sa kurjategija!“

Oh armsad hinged! nii kaua, kui veel neid tõe tunnistusi Jesuse tulemisest wiimisel päewal, meile kuulutatatakse, peaksite ometi küll äramõistma, kui suur jõledus ja rumalus see on, selle wastu uskumata olla. Oh kui meie seda suurt päewa mõistmise diete oma waimu filmade ette seada, küll siis kõik inimeste kartus, teutamised ja ahwardamised oleksiwad tühjaks asjaks arwata, ega laseks ükski ennast selle läbi oma hinge õnnistuse nõudmises petta.

Jah armsad hinged, wanad ja noored, mõtelge sagedaste ja alati selle suure kohtu päewa peale, kus meile kõigidele igawene otsus saab kätte mõistetud. Oh kui suureks õnnistuse ja rõõmu päewaks saab see neile olema, kes siin on Jesuse sisse

uskunud, Teda armastanud ja enmast ihu ja hinge täieste Tema omaks annud, aga oh kui hirmus saab see päew kõigile neile olema, kes siin armuajal omad südamed Jumala armu vastu on kõwaks teinud ja oma hinge õnnistusest ei ole ühtigi hoolinud. Mis lugu saab teiega siis olema, teie julged patused, kes teie ühest päewast teise elate, ilma meeleparandamata ja patustpöörmata, ja ometi wõib surm ja kohus otsegu linnu pael meie peale langeada ja meid äkitjelt siit ära wiia. Sest meie teame, et meie peame surema, aga seda ei tea meie mitte, millal. Seepärast ütleb ka Jeesus ise: „Seepärast walwage, sest teie ei tea päewa ega tundi millal inimese Poeg tuleb.“ (Matt, 15, 13.) Jah surm ja kohus tulewad järsku ja ilma ootamata; sellepärast peame alati selle vastu walmis olema. Meie laulame ka omas wanas armsas kiriku laulus:

(Omalt wiisil).

Müüd tõuskem patu waewast,
 Ja wõtkem walwata,
 Et Jumala poeg taewast
 Ju ruttab tulema,
 Ja tahab kohut mõista,
 Ja aru pidada.
 Kes Ta ees tahab seista,
 See wõtku walwata.

Ja ühes tõises laulus laulame:

(Wiisil: Kõik were tilgad wõtsid Peastja.)

Üksford ilm raskub, taewas kõigub,
 Ja Peigmees tuleb pilwedes.

„Ta tuleb!“ — wiimne pafun hüüab
 Ka mind mu muldse woodi seest.
 Oh õndsad, kes Issandas surid!
 Need astwad hauast röömuga;
 Kes aga julgesti pattu tegid,
 Need ärtawad siis hirmuga!

Ufkmata meelega inimene! mis tahad ja siis teha, kui Issanda heal kõik hauad saab lahtipõrutama ja kõik surnud ülesäratama, ja kus ka sinagi pead ülestõusma? Issand Jesus tuleb taewa pilwedes suure wäe ja auuga ja kõige püha inglidega, ja Tema wägew heal saab haudade sisse kõlama ja surnud saawad ülestõusma. Ilmutamise raamatus 20mes peatükis 12. ja 13. salmis loeme: „Ja ma nägin surnud, pisukesed ja suured, Jumala ees seiswad, ja raamatud tehti lahti, ja teine raamat tehti lahti, see on eluraamat; ja nende surnute peale mõisteti kohut seda mööda, kui raamatute sisse oli kirjutatud, nende tegude järele. Ja meri andis need surnud, kes tema sees oliwad, ja surm ja põrguhaud (surma riik ehk surma wald) andsiwad need surnud, kes nende sees oliwad, ja igaihe peale mõisteti kohut nende tegude järele.“

Jah, see Kõigewägewam Jumal ja Issand teab küllalt, kus kõikide surnute ihude tolm ja põrm magamas on, ja Tema saab sest tolmust ja põrmust igaihele uut ihu teha, millega meie wiimsel päewal ülestõuseme.

Aga misjugune muutmine tuleb siis ette? Mädanew ihu sai hauda pandud, mädanemata tõuseb ta hauast üles, auutu ihu sai küllwatud, auu sees

tõuseb üles, nõtruses külwatakse, wäes äratatakse üles. Lihaliku ihu külwatakse, waimulik ihu äratatakse üles (1. Kor. 15, 42—44.) Aga see on muidugi teada, et usklikud auus ja wäes ülestõuswad äraseletatud ihudega, mis Kristuse äraseletatud ihu sarnane on, aga hõelate ihudel saab hirmus nägu olema.

Wiisil: See aeg on tõest usse ees.

Kui kohut mõistma tuled Sa,
Siis jäta armamatta
Mu süüd, oh Jeesus: võta ka
Seal armuga mind katta,
Et püha seltsi juure jään,
Ja taewa rõõmu järgest nään,
Mis Sina meile saatnud.

Jeesus ütleb Johanneise ewangeliumis 5. peat. 28. ja 29. salmis: „Tund tuleb, millal kõik, kes haudade sees on, peawad Tema heale kuulma, ja wäljatulema, kes on head teinud, elu ülestõusmiseks, aga kes on paha teinud, hukkamõistmise ülestõusmiseks.

Oh minu armsad hinged! kui meie selle peale mõtleme, kui kõik need milljun kord milljunid surnud, mis ilma algusest saadik surnud ja maha maetud, wiimsel päewal saawad ülestõusma — ja nemad saawad tõeste ülestõusma, kes jõuaks neid äralugeda, ehk nende aru ülesarwata? Neid oleks enam kui liitwa mere ääres — aga kõige wägewama Jumalal on nad kõik teada. Mõtleme, kui ühestainsast surnuueast need tuhanded ja tu-

handed haudadest wälja tulewad, mis aasta fadabel finna maetud, kui lõpmata suur faaks juba nende hull olema? Kui suur siis weel nende hull faab olema, mis üle kõige maailma aasta tuhandedel on furnud? See on lihaliku inimesel äraarvamatta.

Oh, kui ma selle suure päewa peale mõtlen, otsegu kuuleksin ma wainus juba Jesuse wägewat healt furnuid haudadest wälja hüüdwat ja ma ühtlase näeksin ka neid ülestõuswad oma haudadest, siis klisin ma sügawalt liigutatud südamega oma Issandalt: Issand, kas faame meie nende hullas olema, kes haudadest wälja tulewad äraseletatud ja hiilgawa ihudega, otsegu päew tõuseb omas suures selguses ja kui kuu ja tähed Sinu äraseletatud ihu farnaduses? wõi ehk faame nende farnatsed olema, kelle roojane ihu kõige lihale jälk asi peab olema? Mõtolge täna weel, mis teie rahule tarwis läheb, ennegu see hiljaks jääb! Mõtolge, kas faate ülestõusma igaweseks eluks, ehk igaweseks hukatuseks, kui Kristuse kohtujärje ees peate awalikuks faama! Saate teie hukkamõistetud, siis tulgu teie oma weri teie pea peale, sest teie ei ole õndsaks faada tahtnud, ehk teie küll seda oleksite wõinud.

Wiisil: Mind Jumal Issa õnnista.

Oh inime! eks taha ja
 Weel patu unest ärkada?
 Küll kohus pea tuleb!
 Oh häda sull', kui julgeste

Räid laia tee peal edasi,
Ja surm sind — pattus leiab!
Oh pööra, täna elad veel,
Eht homme kange sinu keel!

Mis siis, kui täna korraga
Sull' Jumal võtaks ütelda:
"Sa patune, nüüd sure!
Sa olid maa peal hooleta
Ja tegid pattu rõõmuga:
Nüüd palka saama tule!" —
Mis palka ja siis ootad küll
Kui Jesu veri võeras sul?

Küll mitu tuhat surewad
Ja siit maailmast lähewad —
Oh paraku! mill kombel?
Kes hinge heidab patu sees,
Ja põrgu walu südames —
Kui raske surm on jessel!
Oh pööra ümber aegsaste,
Et ja võiks jurra õndsaste.

Waat kuidas Kristus heldeste,
Eht elad küll veel julgeste,
Sull' armu käsji pakub!
Ta lunastas sind werega,
Sest jäta pattu rutuga:
Nüüd veel ju süda tutsjub.
Sest täna, täna, kui Ta heal,
Sind tutsjub, ole walmis teal! — —

Meie tahame nüüd veel

II. tähele panna wagade ja usklikkude rõõmu ja õnnistust.

Meie paneme siin wagad ja usklikud ühtekokku,
sest õige ja elaw usk on ka wagadus, ja ristii-

mene ei wõi mitte waga olla ilma Kristuse sisse uskumatta. Aga meie tahame jest suurest rõõmusest ja õnnistusest natuke rääkida, mis waga ja usklike wiimisel päewal Jesuse käest saawad. Meie wõime nüüd seda aga poolikult mõista, aga kui täis asi tuleb, siis saame seda täieste äramõista, nõnda kui Ap. Johannes ütleb: „Mu armsad, meie oleme nüüd Jumala lapsed, ja ei ole weel mitte awalikuks saanud, mis meie saame olema; aga meie teame, kui Ta saab awalikuks saanud, et meie Tema jarnatsed peame olema; jest meie saame Teda näha, nõnda kui Tema on. (1. Joh. 3, 2.) Ometi seda teame meie, et nende rõõm ja õnnistus saab suur olema, ja et nad Jeesust ennast saawad nägema, kes nende eestkostja tahab olla.

Nii tõeste, kui üks tõsine ristiniimene siin küll oma õnnistust on nõudnud, siisgi ei wõi ta ilma hirmuta Selle ette astuda, kellel filmad on kui tuleleek ja kelle ees ka taewadki puhtad ei ole; meie noore põlwe patud ja alatised igapäewased langemised ja eesküsed teewad meile hirmu ja kartust, ja tulewad meiega ühtlase Jumala ette ja seisawad raskestes meie meeles; aga Jeesus on ise ka seal, kes on töötanud meie sõber ja eestkostja olla, ja palub oma Isa meie eest. Ja nüüd kuulub patune ise, et Tema eestkostmine kuulnud saab. Nüüd kuulub tema alles diete ja selgeste, et tema Lunastaja kõik tema patu süüd ja wõlad on äramaksnud ja kõik heaks teinud, et

temale ühtigi enam ei saa süüks arvatud. Jah, kui meie seda kuuleme, oh misfugune hirmus koorm langeb siis meie südame ja hinge pealt maha; oh misfugust kallist rahu ja rõõmu tunneme meie siis oma Lunastaja ja Õnnistegija ees seistes ja Tema palesse waadates, ja oh misfuguse südame liikumisega saame siis hüüdma: „Kes wõib nende peale süüd tõsta, kes Jumala ärawalitsetud on? Jumal on see, kes õigeks teeb. Kes on, kes wõib hukkamõista? Kristus on see, kes surunud, ja mis weel enam, kes ka ülesäratatud, kes ka on Jumala paramal käel, kes ka meie eest palub.“ (Room. 8, 33. 34.)

Nii kindel, kui üks ristiinimene küll siin elus omas usus oleks, siisgi on ikka see, kelle sisse ta küll usub, ja kelle peale ta loodab, ometi ikka weel nägematta, ja tema ilmateadmata olek on nagu poolik teadmine, otsegu katte all; ja tulewad wahest kurwad ja rasked tunnid, siis wõsib ta waim selle waewalise elu sees warsti ära, ja ei leia enam ühtigi troosti ega rõõmu tulewa igawese elu peale mõteldes. Sinna kõrwa tulewad ka weel uskmata rahwa kaksipidised ja häbematta jutud, nende naermine ja hirwitamine, tiutamine ja sõimamine, mis neid araks ja kartlikuks teeb, ja weel pealegi seda nähes, et nende naerjate ja pilkajate käsi mitmel siin ilmas hästi käib. Kõik seda nähes jääwad mitmed ristiinimesed oma tulewa õnnistuse nõudmise poolest kahewahela ja

hooletumaks ja hakkavad seda õnnistust oma eneste arvamise ja tahtmise järel seadma, kus seda kõige tõega peaks teatama ja ustama. Meil on siis küll ikka ka veel Jumala sõna käes, aga veel mitte see täis asi; ülepea: meie elame ja käime siin veel usu sees, ja mitte veel nägemises. — Aga siis, kui meie Jesust saame nägema, siis tõuseb meile selge päev; siis näeme meie Teda, kelle sisse meie siin oleme uskunud, nõnda kui laulu sõnad ütlevad: „Seal filmad seda näewad, mis süda uskund siin.“

Seal on siis taewas meie ees lahti, ja Jesus käsib meid sisse tulla, just sisse tulla oma Isa rõõmu riiki, nõnda kui ühe laulu-salmi sõnadega laulame:

(Wiisil: Oh Jumal! Sinu peal.)

Siis ütled, Jesuse:
 Oh armas lapsuke!
 Oh tule! maitse seda,
 Kui heide Isa süda;
 Oh tule ütled Sina,
 Sull' rõõmu annan mina.

Nüüd paneb Jesus kõik meie waendlased meie jalgealuseks järjeks. Nüüd saame kõige pühadega tutwaks ja saame kõiki neid nägema, kes enne meid siit usus äraläinud, ja saame kõik selgeste äratundma ja mõistma, mis meil siin poolik oli, ja nüüd jägab Issand meile oma taewa wara ja pärandust oma hea meele järel. Nüüd on kõige kassipidi mõtetel ja segadustel ots peal, ja täis

asi on kätte jõudnud; siis võime Jumala teed ja teud täies valguses ära tunda ja usmata meel ei või meid enam segada ega eksitada, ega ükski kurvastus meie rõõmu rikkuda. Seal ütleme Paulusega: „Mina olen head võitlemist võidelnud, ma olen oma eluorra lõpetanud, ma olen usku kinni pidanud. Mis muud veel, see õiguse kroon on mulle tallele pandud, mis mulle Issand, see õige kohtumõistja tulemise päeval tahab anda, aga mitte ükspäinis mulle, vaid ka kõigile, kes Tema tulemist armastavad.“ (2. Tim. 4, 7. 8.)

Ja misjugune rõõm peaks küll selle rõõmu sarnane olema? Meie oleme siis oma eluorra võitlemise hoopis lõpetanud; see vilets, raske ja waevaline elu on hoopis otsas, see Issanda õnnistatud tuleb siis ja Tema palk on Temaga. Meie õnnistus on siis käes, ja „ükski ei saa meie krooni võtta.“ (1. Kõr. 3, 11.) Ja ei ükski waendlane, ei ka surm ega põrgu ei saa meid Tema käest äraõõnustada.

Et meie siis seda palest paleste näeme, kes meid nii väga on armastanud, et iseennast meie eest on äraannud, ja meid igaveste armastab, see ei ole mitte vähene õnn eest leida, ja veel Selle juurest ja käest, kellele meie omad eluaegsed head teud, palwed, südamelikkus armastust ja kui pruudi truudust oma iwere-peigmehe vastu võlgu oleme, ja kes ise jälle kõige selle armu jägaja on, ja ühtlasi meie kohtumõistja, kuidas ei pea siis meie südamest rõõmsad olema ja Temale Tä armu eest

igaweste tänu ja kiitust andma?! Missugune suur õnn ei saa see siis ühe uskliku ristiniimesele olema, seda suurt heategijat näha ja Temaiga ühte jääda, kes meid Jumalaga on äralepitanud ja maa peal elades juba oma taewaliku rahu ja rõõmuga täitnud, ja nüüd igawese õnnistuse meile walmistanud on, ja nüüd igaweste teda näha ja Tema juures olla wõime, ja Temale igaweste tänu ja kiitust anda, mida meie siamaale otsegu pimeduse warju läbi olime teinud. Siis wõime oma tänuliku himu täita selle peale mõteldes, Teda näha, mis meie ammuigi oleme igatsenud. Siis saame ka weel seda maapealset eluaega mäletama, kuid seda häda waewa ja tiutust, mis meil Tema pärast kanda oli, ja kuid need mitmesugused wiletsused, millest meie siin maa peal läbi käisime, siis tunneme seda õiete ja ütlemine Paulusega: „et sellefinatse aja kannatamised ep ole ühtigi wäärt selle auu wastu, mis meile peab ilmutatama.“ (Room. 8, 18.) Siis on ka kuid meie meeled ja mõtted Temale igaweste pühitsetud, ja meie südamed on tänu ja kiitusega täidetud, tapetud Talle wastu, selle arm ja halastus meie wastu igaweste ei saa lõppema. Siis wast hakkab alles see õige aeg peale, kus meie kuid oma armastuse tegusid ja seda lõikust saame lõikama, mis siin külwasime. Tema, see furnuist ülestõusnud Jumala Tall teeb siis omad lõpmata ja otsatumad armu ja õnnistuse warandused lahti ja annab siis oma usklikuile ilmaäärarwamatta rikkust ja wara ja hüüab: „Tulge

ja wõtke nüüd kõik seda taewa wara ja maitsege igawest rõõmu. — Igaweste peate teie minuga elama minu riikis, — ükski häda ei pea enam teitesse puutuma, ükski püha soowimine ega tahtmine ei pea enam täitmata jääma; ja mis siis aga surematta põlw ja püha olemine õndsaks ja õnnelikuks wõib teha, peab igaweseks ajaks sellest helduse, rikkuse ja auu troonist meie päranduseks saama.

Wiisil: Kui waatan Tema risti peale.

Kui juba siin maailmas nõnda
Meid elu lootus rõõmustab;
Mis wõtab Tall weel taewas anda,
Kui meie hing ka inglisk saab
Ta ise on seal rõõmustaja —
See Gluwürst ja karjane,
See igawene armastaja —
Oh kutsuks Ta mind peage!

Oh mis suur rõõm, kui filma paistab
Su sõna, seest, mis ootab meid!
Oh mis suur rõõm, kui süda maitseb
Sest rõõmust, mis kõik pühad said,
Kes siit maailmast äraläksid,
Ja hing'wad püha rahu sees;
Mis peale nemad maa peal lootjid,
Du taewas täiest nende käes.

Oh armsjad hinged! kui nüüd keegi ütleks:
Jah, kui see just tõsi peaks olema, et Kristus
ükskord suure auu sees saab ilmuma, kes ei peaks
teda siis küll mitte hirmu ja ühtlase ka rõõmuga
ootama? See on aga täieste tõsi, sest et Kris-
tus ise oma püha suuga on ütelnud. Jah, Is-

санд saab tõeste tulema ja Tema sõbrad ja waend-
lased peavad Teda näha saama, kui Ta tuleb —
ka need, kes Teda (oma pattude ja kurja eluga)
on läbipistnud. — Oh nii kaua, kui meid kartlik
meel ja südame tunnistus maanitseb, ei taha meie
Tema tulemist wiimsel päeval mitte ärasalata.
Nii kaua, kui meie tunneme, et Jumala ja patu
wahel igawene waen on ja peabki olemas, siis ei
taha meie ka mitte patu ja kurja hinudega enes-
tele seks Issanda suure auu ja wäe ilmumise päe-
waks hirmu ja ahastust, otsegu warandust koguda.
— Nii kaua, kui meie weel tunnistada wõime,
missugune suur õnn ja õnnistus see on, igaweste
elada ja õnnelik olla, siis tahame ka meie Teda
truuiste teenida, Temale elada ja Temale surra,
et meie seda üksford kõik wõikšime tunda, et Tema
tõotused „jah“ ja „Aamen“ on.

Noh, armsad hinged, wanad ja noored! meie
oleme nüüd täna Jumala tõsidust ja wiha patu
peale, kui ka Tema armu ja heldust nende wastu,
kes patust pöörivad ja Tema armu nõudivad, siin
kuulnud. Oh et see kõiki kui wägew pasuna heal
ja pikse mürin wõiks patu unest ülesäratada;
igawene elu ja igawene surm on saanud teie sil-
made ette pandud: kumba tahate nüüd enestele
walitseda, elu wõi surma? Ärge olge täna eneste
hinge waenlased, waid täna, täna kui teie Tema
heale kuulete, ärge tehke eneste südameid mitte
kõwaks, waid pöörge oma helde ja armulise Iss-
sanda poole, Tema on laiale lautatud kätega teid

västu võtmas; rutage Tema juurde; Ta oodab teid. Need käed, mis Ta teie västu on välja-
firutanud, on needsamad käed, mis ka ristil peal
meie eest said laiale lautatud ja naeltega läbi
lõõdnud. See heal, mis patustid armuga kutsus:
„Tulge minu juurde kõik, kes waawatud
ja koormatud olete, ja mina tahan teile
hingamise jaata.“ (Matt. 11, 29). Seesama
heal on ka meie eest ristil sambas palunud: „Issa,
anna neile andeks, sest nemad ei tea mitte,
mis nemad teevad.“ (Luk. 23, 24). On siis
Issand, see helde armuline Issand, kes muud ei
taha, kui meid õndsaks teha, nii põlatud ja wi-
hatud meie meelest, et meie Tema armastuse käed
ja Tema armastuse heale nõnda ärapõlgame?
Aga mis asi ajab meid seda tegema? Ma tean
seda küll: see on patt, keda meie ei raatji maha-
jätta; see on maailm, kelle külles meie süda kan-
geste kinni on.

Aga kui meie nüüd iseennestelt küsime; kui mitu
korda on patt meid siis õnnelikuks teinud? ehk
kas maailm on ialgi meie südamele rahu annud?
Eks ole igakord ühe patu töö peale üks walu-
päew olnud? eks ole iga maailma rõõmu peale
maailma kurwastus tulnud? Ja eks ole ikka ka,
kui patu rõõm ja maailma lust meile osaks sai,
üks heal meie sees hüüdnud: „See on tühi töö
ja waimu närimine!“ Rahu ei ole niisugustel
patu ja maailma orjadel ialgi, ka siis mitte,
kui see meelepõõrituse ja wiha karikas neid hul-

luks teeb. Wiimse otsa peale ei mõtle seesugused iialgi, ja selle pärast on nad just selle wiitava karika sisse ikka sügavamale ja sügavamale wajunud ja kõik mõtted oma wiimse otsa peale sinna sisse ärauputanud. Aga surmas lõpeb see tuikumine ja waarumine otsa, ja tuleb hirmus hale ja selge meel selle asemele; aga siis ei ole ümberpöörmisest enam juttugi. Sest mis inimene sünnikwab, seda tema ka seal lõikab. Seal ei ole enam külwamist, waid igawene lõikus; aga sünn on külwamise aeg.

Seepärast palun ma teid weel ükskord: Riskuge ennast saatana kõidikutest lahti, ja saage targaks sest wiitawast meelepöörituse karikast ja õppige tundma, mis teie rahule tarwis läheb, ennegu see igaweste hilja on.

„Hilja!“ üks hirmus sõna. Mõtlege nende wiie rumala neitji peale: Nemad tuliwad wäga hilja. Mõtlege õnnetuma Esawi peale, kes „kahetsemise maad isa juurest ei leidnud, ehk ta seda küll filmapijaretega otsis.“ (Ebr. 12, 16. 17.) Mõtlege äraandja Juuda Isskarjuti peale, kes kõige õnnetum kõikide õnnetumate hulgas on, kes omas meeleäraheitmises oma patu sõprade, Jesuse waendlaste ja tapjate juurest troosti otsis, aga seda tiutawat wastust sai: „Mis meil seega tegemist, katsu sina ise. Ja tema heitis need hõbetükid (mis ta Jesuse eest oli saanud) maha sinna templisse, ja läks kõrwale ära ja pöös ennast üles. (Matt. 27, 4. 5.) Aga tema on

ise üle kaela mahakukkunud ja keskelt lõhki läinud, ja kõik tema sisekond on väljapuistatud." (Ap. teg. 1, 18.)

Oh kui hirmus see on, kui ilmapöörmata patune sureb. Ja kui ta siis Jumala kohtu ette läheb, ja need filmad seal tema peale waatawad, kes on kui tuleleek, ja kelle ees ta midagi ei wõi ärapeita, siis saab temale ööldud: „Sind on waetud, ja on leitud wäga kerge olewat." (Tan. 5, 27.) Seal ei wõi meie kõigewähematti wabandamist ette tuua, waid peame otskohe tunnistama: „Mina ei ole mitte armu tahtnud!" Ja seal ei jää siis ka kohtu otsus tulemata: „Minge ära minust, teie äraneetud igawese tulesse, mis walmistatud on kuradile ja tema inglitele." (Matt. 25, 41.) Selle kohtu otsusega on siis kõik igawesed põrgu hirmud ja ahastused wäljaööldud: esiteks, see tuli on walmistatud kuradile ja tema inglitele; siis ei ole see koguniste mitte meile walmistatud, ja meie ei oleks pidand koguniste sinna sisse minema. Aga kui meie oma kangekaelusega oleme Jumalast ärataganenud ja kuradi poole hoidnud, siis peame ka kuradi ja tema inglitega ühte wiisi igawese tulesse minema.

Seal ööldakse: „Minge ära minust!" Seal peame siis Jumala juurest igaweste äraminema ja Tema igaweste selga pöörama; ükski Tema armu ega halastuse kiire ei pea siis enam meie peale paistma. Siis oleme Jumalast igaweste äralahutatud, ja olime ometi Jumala näo järele

loodud, ja siis on meil seal weel, otsegu tänapäew meeles: „Meie oleksime wõinud küll õndsaks saada, aga meie ei tahtnud, waid oleme oma armu katsmise aja ärapõlganud ja Jumala armu ja Jesuse werd jalgega tallanud. Ja ööbaksse ka: „Teie äraneetud!“ Seal peab igauks hirmsa hinge ahastusega ütleva: „Ma olin maa peal püha ristimise läbi Jumala koguduse liikmeks õnnistatud ja püha õhtusööma ajal Jesuse ihu ja werd wastuwõtnud, aga ma olen oma meelega tehtud pattude läbi Kristust uueste risti löönud ja Tema püha kallist werd jalgega tallanud, ja nüüd pean ma äraneetud olema!!! Nüüd pean nende äraneetute hulgas elama, nende koledate hirmsate kuradite, tema inglite ja kurja inimeste feltis, selles hirmsas kohas, kusa seestpoolse waluga wäljastpoolne walu igaweste saab ühendatud, sest seal on see uis, kes mitte ei sure, ja see tuli, mis mitte ei kustu. Seal hirwitab ja tiutab meid kurat, et meie nii rumalad oleme olnud ja ennast petta lastnud; seal neediwad ja wannuwad meid need inimesed, keda meie oma sõnade ja tegudega oleme saatnud pattu tegema. Ja kui kõik see hirmus waew ja piin sada, ehk tuhat ehk kümme tuhat aastat kestaks, siis oleks ometi ikka weel üks lootus, et see üksford äralõpeb; aga sellel ei olegi otja ega lõpetust, ei iial ega iial, ja seepärast hüütakse teda ka „igawene tuli.“

„Ja seda oleme meie kõik teadnud, ja oleme siisgi selle igawese tule enestele ärawalitsenud!“ Oh

hirmus, hirmus selle peale mõtelda! Seepärast, armsad hinged, noored ja wanad, pöörge täna weel oma Issanda poole ja nõudke Temaalt armu! — Aga tehke seda täna, sest homme võib see juba hilja olla. Jah, Issand andku, ja aidagu meid nõnda elada, et meie mitte wiimisel kohtupäewal seda hirmsat sõna Tema suust ei kuuleks: „Minge ära minust teie äraneeatud n. t. s. waid et Ta meile wõtaks öölda: „Tulge tenna, minu Issa õnnistatud, pärige seda kuningriiki, mis teile on walmistatud maailma asutamiseft.“ Amen. (Matt. 25, 34.)

Wiisil: Müüd tõuskem patu waewast.

Peigmees pea jõuab tulla
 Meid futsma usinast;
 Oh armas Jumal, hoia
 Meid pattus magamast!
 Oh et meil ikka oleks
 Siis õli lampis teal,
 Ja et kes senni magas,
 Müüd ülesärkaks weel!

Seal näeme suures rõõmus
 Siis Õnnistegijat,
 Kes meile suures armus,
 Auuriiki walmistas.
 Seal näeme ka kõik inglid
 Ja püha rahwast ka,
 Prohwetid ja Apostlid
 Kõik hulgal lõpmata.

Need saawad wastu tõtma
 Meil' wäga armsaste,
 Meid oma seltsi wõtma
 Kui sõpru rõõmsaste.

Ja oh kui õndsas põlves
Siis kõik seal oleme:
Seal püha rahwa feltjis
Siis ifka elame!

Seal saab siis wastuwõtma
Meid Issand Jesus Krist,
Meil' auukrooni andma,
Ja saatma armulist,
Et päranduseks saame
Siis taewa auustust,
Ja lõpmata seal näeme
Suurt hinge rõõmustust.

Meid wiiaks paradiiji
Mis on seal ülewel
See püha rahwa feltji,
Kus kõlab ingli heal.
Seal on kõik rõõm ja õndsus,
Seal on see elu-kaew,
Seal üksnes arm ja heldus —
Seal lõppenud kõik waew.

Seal kuuluts armsaid laule
Ja kiitust lõpmata,
Mis, armas Jesus, Sulle
Seal antaks rõõmuga.
Kõik inglid pühadega
Siis laulwad Issandal:
Oh püha, püha, püha
On Jumal ja see Tall!

Nii saab meid Jumal peastma
Siis hädaft täieste
Ja oma riiki tõstma,
Kus rõõm on järgeste,
Kõik walu, waew ja mure
Kõik haigus, wiletsus,
Seal iial waewaks tule —
Seal üksnes õnnistus.

Kristuse kohtujärg ja surute ülestõusmine.

Suure wäe ja aunga saab Issand wiimsel kohtupäewal ilmuma maailma peale kohut mõistma, siis lähed päike ja kuu pimedaks ja tähed langewad taewast maha, ja inglid saawad pafunaid puhuma iga maailma nelja tuule poole, siis saawad kõik surnud ülestõusma, ja „kõigekõrgema“ ette astuma, aruandma oma tegudest. Digid saawad belatest aralabutatud, siis lähewad wiged igawese elusse, kus na'd saawad hüljama, kui tähed, auroonidega ja palmi oksjad on nende käes, ja laulwad Tallele, kes auujärje peal, kiituse laulusid, kumma aga belad igawese walusse peawad minema kuratide hulka põrgusse, kus on hulumine ja hammaсте kiristamine.

Къ напечатанію сего со стороны С.-Петербургской Евангелическо-Лютеранской Консисторіи препятствій не имѣется.

Printitud Neu-Rippinis, Saigamaal
Gustav Kuidne juures 1861/64 j. ärel.

(MII) №3158.

С. Петербургъ, 21-го Октября 1881 года.
Генералъ-Суперинтендентъ Н. Лалаевъ.
Секр. Г. Ф. Самсоновъ.
Дозволено Цензурою. — Дерявъ, 4. Ноября 1881 г.

Sind 12 kopikat suure pildiga ühes.